

SIIPIRIKKO 4/89

Pohjois-Karjalan Lintutieteellinen Yhdistys r.y.

Julkaisija: Pohjois-Karjalan Lintutieteellinen Yhdistys r.y.

Puheenjohtaja: Juha Miettinen Patotie 5 D 4 80160 Joensuu puh 821133

Varapuheenjohtaja: Jouko Tiussa Ensonkatu 8 80200 Joensuu puh 35849

Sihteeri: Rauno Nivanaho Siihtalantie 21 B 2 80150 Joensuu puh 123440

Rahastonhoitaja: Olli Virmajoki 82180 Huhtilampi puh koti 79418 työ 201337

Muut hallituksen jäsenet: Mikko Hiltunen Sirmi 82220 Niittylahti puh 871458, Kimmo Koskela Iiksenvaara 80260 Joensuu puh 33397, Jukka Matero Kaislakatu 10 B 15 80130 Joensuu, Rauni Piironen Suvikatu 11 80200 Joensuu puh 32328

Lehden toimituskunta: Harri Kontkanen (vastaava toimittaja), Juhani Hyttinen

Tilausasiat: Lehti ilmestyy 4 kertaa vuodessa. Jaetaan jäsenille jäsenmaksua vastaan. Jäsenmaksun suuruus v. 1989 on 45 mk (opiskelijat, alle 25 v. 33 mk, perhejäsenmaksu 10 mk). Siipirikon tilausmaksu v. 1989 45 mk. Irtonumerot vuosikertaan 1981 asti 4 mk (juhlanumero 15 mk), vuosikerrat 1982- 5 mk + postituskulut. Yhdistyksen tili SYP Joensuu 201620 - 337216/Pohjois-Karjalan Lintutieteellinen Yhdistys r.y./PL 119 80101 Joensuu.

Kansi Metso (Valokuvannut Hannu Eskonen)

SISÄLLYSLUETTELO

	Sivu
Talvilinnut 1988/89 Pohjois-Karjalassa: Markku Halonen & Jouko Tiussa	99
Vesi- ja lokkilintujen suhteesta Kesonsuolla: Petri Palviainen .	109
Hei me lennetään - muistikuvia Floridasta: Harri Kontkanen	118
Uutta otetta stajiin: Harri Kontkanen	123
PKI/TY ry:n jäsenluettelo 1989	126

TALVILINNUT 1988/89 POHJOIS-KARJALASSA

Markku Halonen & Jouko Tiussa

Katsaus on rakenteeltaan lähes perinteinen. Yleiskatsaukset ja talvilintulaskentojen esittely ovat JT:n käsialaa, lajikohtainen katsaus MH:n muutamia jälkeinpäin tentyjä lisäyksiä lukuunottamatta. Olemme saaneet käyttöön yhteenvedon kaikista Pohjois-Karjalan talvilintulaskennoista. Erillisinä on vain Lieksan yhteenveto, kiitos Esko Lapin sekä Juha Miettisen Joensuun Repokallion reitin laskennat.

Sääolot

Talvi muistutti paljon edellistä. Alkupalvi oli normaalia kylmempi, mutta jo vuodenvaihteesta läntien ennätysleuto. Sadetta saatiin runsaasti, mutta osittain rântänä ja vetenä. Suotuisan pesimäkäsän jälkeen mm. tiaiskannat olivat runsaat. Marjalinnut olivat likimain talviruokinnan varassa, ja esim. punatulkku oli monissa taajamissa harvinaisen vähälukuinen.

Joensuu	XI	XII	I	II	III
1988/89 °C	-6,9	-10,3	- 4,1	- 2,8	-0,2
1931-60	-1,9	- 6,5	-10,5	-10,4	-6,4
sademäärä mm	29	63	71	51	59
% normaalista	59	142	158	149	203

Taulukko 1. Joensuun (lentoaseman) säätiiedot verrattuna pitkäaikaisiin keskiarvoihin.

Talvilintulaskennat

1. Syyslaskennan 11 reitillä 101 km:n matkalla todettiin 27 lajin runsaat 3100 yksilöä eli 309 kymmentä reittikilometriä kohden. Määrä on vain noin 2/3 kymmenvuotiskeskivavasta. Yli sadan yltää seitsemän lajia, joista "sokeri pohjalla": varpunen (760), talitiainen (573), keltasirkku (376), harakka (315), varis (203), hömötiainen (230) ja pikkuvarpunen (107).

2. Vuodenvaihteen laskennan eli joululaskennan 13 reittiä ja 116 kilometriä tuottivat kirjoihin lähes 3500 lintua ja lajejakin 29. Kymmentä reittikilometriä kohden yksilöitä kertyi 301, samaten 2/3 -keskiarvovauhtia. Yhdeksää lajia laskettiin yli sata: varpunen (849), keltasirkku (674), talitiainen (426), varis (332), harakka (287), punatulkku (215), hömötiainen (203), kesykyhyky (135) ja pikkuvarpunen (110).

★ = Valtakunnallisen (Suomen lintutieteellisen yhdistyksen) rareiteettikomitean tarkastama ja hyväksymä havainto.
 ☆ = Alueellisen rareiteettikomitean tarkastama ja hyväksymä havainto.

	Pohjois-Karjala			Lieksa			Joensuu		
	SY	VV	UU	SY	VV	UU	SY	VV	UU
Laskennat	11	13	12	3	4	6	1	1	1
Reittien luku	11	13	12	3	4	6	1	1	1
Yhteispituus km	101	116	136	26,1	30,2	77,4	9	9	9
Telkkä	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Kanahaukka	-	1	-	-	-	-	-	1	-
Pyö	1	-	5	1	-	3	-	-	-
Riekko	-	2	2	-	-	-	-	-	-
Teeri	34	77	29	4	-	6	-	-	-
Metso	1	1	-	-	-	-	-	-	-
Kesykyyhky	77	135	89	18	67	53	15	5	-
Palokärki	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Käpytikka	27	24	25	7	7	8	2	-	2
Pikkutikka	-	-	2	-	-	-	-	-	1
Tilhi	2	18	-	-	1	-	-	-	-
Räkättirastas	-	-	2	-	-	-	-	-	-
Hippiäinen	8	6	2	4	2	-	4	4	2
Pyrstötiaainen	-	7	-	-	-	-	-	-	-
Hömötiaainen	230	203	186	38	38	68	14	23	9
Töyhtötiaainen	3	8	9	-	3	2	-	-	-
Kuusitiaainen	-	-	3	-	-	-	-	-	-
Sinitiaainen	3	3	10	-	-	1	3	1	3
Talitiaainen	573	426	531	161	113	205	93	30	96
Puukiipijä	2	3	1	-	1	1	-	2	-
Lapinharakka	1	1	-	-	-	-	-	-	-
Närhi	40	31	27	1	5	12	2	1	2
Harakka	315	287	272	88	100	148	82	37	38
Naakka	6	5	14	-	-	-	3	4	13
Varis	283	332	218	119	55	84	94	196	101
Korppi	6	4	2	-	1	-	2	-	1
Varpunen	760	849	811	175	198	358	154	46	80
Pikkuvarpunen	107	110	10	-	-	-	2	-	9
Peippo	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Viiherpeippo	69	34	57	36	11	24	4	-	9
Jrpiäinen	91	41	5	27	18	5	3	-	-
Pikkukäpylintu	2	-	-	-	-	-	2	-	-
Isokäpylintu	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Punatulkkku	98	215	43	17	67	12	3	1	2
Keltasirkku	376	674	368	31	63	168	31	61	24
Pajusirkku	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Yhteensä yks.	3116	3491	2732	727	750	1158	512	412	393
Lajeja	27	29	26	15	17	17	18	14	17

Taulukko 2. Talvilintulaskentojen tulokset Pohjois-Karjalassa talvella 1988/89. Ensimmäisissä sarakkeissa kaikki yhdessä ja tämän jälkeen Lieksa ja Joensuun Repokallion reitti. SY = syyslaskenta, VV = vuodenvaihteen laskenta ja UU = uusintalaskenta (helmi-maaliskuun vaihde).

3. Kevättalven uusintalaskentaan kertyi Lieksan ansiosta eniten reittikilometrejä, 136 km ja 12 reittiä. Yhteensä laskettiin 26 lajin yli 2700 yksilöä, 10 reittikilometriä kohden 201, mikä sekun jää selvästi alle keskiarvolukujen. Eniten nähtiin tuttua "tavaraa": varpusia (811), talitiaisia (531), keltasirkkuja (368), harakoita (272), variksia (218) ja hömötiaisia (186).

Laji	Vuodenvaihteen laskenta			Uusintalaskenta 1988/89
	1988/89	1987/88	83/84-87/88	
Teeri	6,6	6,8	4,7	2,1
Käpytikka	2,1	1,2	5,6	1,8
Varis	28,6	46,9	62,3	16
Harakka	24,7	19,5	27,4	20
Närhi	2,7	1,7	1,7	2
Talitiaainen	36,7	31,8	39,3	39
Sinitiaainen	0,3	0,5	0,9	0,7
Töyhtötiaainen	0,7	1,4	0,9	0,7
Hömötiaainen	17,5	15,7	15,7	13,7
Puukiipijä	0,3	0,3	0,2	0,1
Hippiäinen	0,5	0,2	1,6	0,1
Tilhi	1,6	19,9	55,6	-
Varpunen	73,2	72,9	75,5	59,6
Viiherpeippo	2,9	7,1	5,1	4,2
Urpiäinen	3,5	90,8	32,1	0,4
Punatulkkku	18,5	28	22,4	3,2
Käpylinnut	0,2	2,3	2	0,7
Keltasirkku	58,1	23	53,5	27,1
Yhteensä	278,7	374,8	406,5	191,4
% kaikista	93	96		95

Taulukko 3. Eräiden talvilintujen yksilömäärät 10 reittikilometriä kohti vuodenvaihteen ja uusintalaskennoissa talvella 1988/89 Pohjois-Karjalassa. Vertailun vuoksi tilanne edellisenä vuodenvaihteena ja viiden edellisen vuodenvaihteen keskiarvot.

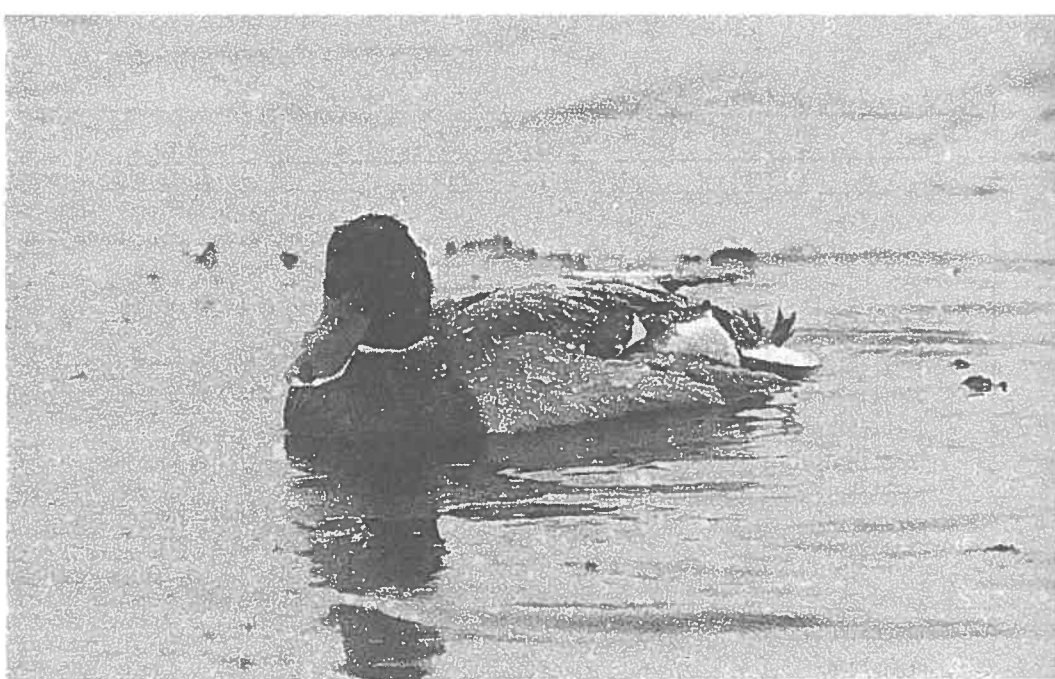
TALVILINNUT 1988/89 POHJOIS-KARJALASSA

Sinisorsia tavattiin naakkojakin niukemmin. Lieksan useissa sulapaikoissa kellui sentään nelisen pläideä läpi talven (EL) ja Lip Taipaleenjoella 1.1 2/1 sinervää sorsaa (HK).

Haapana yllätti katsojansa läsnäolollaan Lip Siikakoskella sekä 8.12 (JM) että 12.2 (AP,JV). Tuo naaras-pukuinen lintu lienee ensimmäinen maakunnastamme tehty talvihavainto tästä lajista.

Telkkä oli uimasillaan läpi talven Enon Ahvenisella (MO,AP,HK).

Isokoskelot löytyivät tutusti Enon suurista sulista: kaksi Ahveniselta ja yksi Uimaharjusta, kaikki naaraslintuja (HK,AP,MO).

Hyinen sinisorsa (Valok. H. Eskonen)

Varpushaukka säikäytteli paikoin lintulautojen pikkulintuja. Outokummussa pari naaraslintua (KL), Rää Haapasalmella k (MH) ja Joen kaupungissa ainakin kaksi nisseä tammikuussa (HK).

Kanahaukka lepatti 16.2 Lie Pankajärvellä (EL) ja tammi-helmikuussa Joe Repokalliossa (JM), 1.1 ja maaliskuun alussa myös Pol Kuorevaarassa (VH) sekä Kon Jakokoskella 12.3 pyy kynsissään (MP).

Teeri oli kyseisenä talvena aika vähälukuinen, kovinkaan massiivisiin summiin ei päästy mikä johtunee osin havainnonpalauttamis-poliittisista problemeista. Eteläisessä P-K:ssa teeriä oli toinen siellä, toinen täällä; suurin porukka 5.12 Kit Haarajärvellä 30 (MH, KK). Pohjoisempana sitä vastoin isojakin parvia: 17.2 Kon Selkiellä 70 ja 23.1 Kon Kulhossa 30 (HK), 10.2 Lie Kitsissä 50 (EL), ja vielä 3.-11.12 Ilomantsissa reviteltiin yhteensä 75 teerenturaa (HH). Keväiset soidinpulinatkin alkoivat jo hyvissä ajoin tammikuun puolella joilloin esimerkiksi Kon Teerisaarassa pulinata jo 4.1 (JM).

Metso Yksittäishavaintoja tippui pienehkö läjäallinen, jännin juttu oli joulukuun Pol Kuorevaarassa viettänyt puolikesy ukkometso (VH). Eniten homenokkia löytyi Ilomantsista, jossa joulukuun alussa yhteensä 13 eri yksilöä pölähti polulta (HH).

Riekko ei vielä kovin kauhiasti säväyttänyt vaivaisella neljälläkymmenellä yksilöllään. Ilomantsin erinäköisiltä soilta, ojlilta ja tunki-oilta löytyi joulukuun alussa yhteensä 21 riekkoa (eli 22 riekonpuolikasta) (HH) ja tuleen heitettäköön vielä 16.3. Val Teerisuon kuusi yksilöä (AP) sekä 14.2. 2 p Toh Saario ja 20.3. 8 p Vär Sääperi (HKi).

Teeret esiintyivät jokseenkin niukasti (Valok. H. Eskonen)

Pyy on talvisen metsän hiljaiseläijää. Ehiten näitä pieniä kanalintuja nähtiin joulukuun alun Ilomantsista, yhteensä 18 yksilöä, suurimmassa polulta pölähtäneessä parvessa oli peräti viisi pyytä Ilo Niemipuruolla (HH).

Fasaani inget specieellit att anmärka, bara 13.12 n reng.(!) Joe Sulkuniemessä (JM).

Harmaalokki -joitakin argareita ehti tulla jo ennen maaliskuun puoltaväliä.

Kesykyyhky tietoon tuli ainoastaan Out kk:n 25 pulun lintulautaparvi (KL). Joen kaupungissakin pullansyöjiä lienee tavattu.

Helmpöllö paikallistettiin 6.1-16.2 Kon Jakokoskelta (HP) ja samoilla suunnilla kuultiin 9.3 puputtelija (MP), niin myös 12.3 Rää Jaamalla (MH).

Varpuspöllöjä nähtiin yllättävän paljon. Eri puolilta Rääkylää kerääntyi talven mittaan havaintoja ainakin neljästä eri yksilöstä (MH ym.). Erityisen leppoisa oli Rää Haapasalmella koko kevättalvenruokintapaikan liepeillä majailnut yksilö, eräänä aamuna se oli jo hämärissä vihellellyt verkkokepin nokassa ja kerran se venyttyi oikein pitkäksi istuessaan pihlajassa ja lennähti sitten maata hipoen kuusikkoon. Myös Kon Jakokoskella pyörähti varpuspöllö helmikuun puolivälissä (HP), Pol Kuorevaarassa kuun lopulla (VH) ja Lie Vuonisjärvellä pitkin talvea (MR). Lisäksi Enon Ahvenisella istuskeli erään hakkuuaukean kuusissa 17.3 kaksi vapöä yhtäaika (AP).

Viirupöllö istuskeli 11.12 Lie kk:ssa varis- ja harakkaparven keskellä (MO, EL), 27.12 Joe Rantakylässä yksi kamikaze-pöllö karjaisi banzai ja lensi ikkunaan, mutta toipui (ilm. JM). 27.1 lehahti yksi uralin pöllö Joe Tulliportinkadulla (AT) ja 8.3 Out Koreinsärkässä huhuilija (VK). Eli aika monta..

Lapinpöllö vaani myyriä lintulaudalla helmikuun alussa Lie Vaaraniemessä (S. Kiiskinen), 27.2 puolestaan jökötti lappalainen Lie Raatevaarassa (MR), Val Karhapäässä taas 13.3 lehahti lapinpöllö (AP).

Lehtopöllö naukui jo 27.1 Joe Niinivaaralla (K.Halonen).

Hiiripöllö istuskeli 4.12 Kit Puhoksessa (JT,A.Turunen).

Harmaapäätikka havaintoja ilmoitettiin vain kahdesta tirmaapäähakkelistasta: 8.1. Kon Romossa k rengastettiin (JM) ja marras-tammikuu k Vär Niirala (Jaakko Varonen/HKi), ainakin Kes Leveäkivessä talvehti picus (K. Martiskainen).

Pohjantikka suhteellisen kohtalaisesti. Summaksi läjähti aneemiset kaksi yksilöä. 13.11. ja 24.2. Rää Haapasalmella k (AH) ja 6.12. Ilo Ruosmesuolla n (HH).

Palokärki Kolme nokitikkaa nokitettiin: 5.12 Ilo Tapionsuo (HH), 1.12 Polvijärvi (VH) ja 3.3 Kon Jakokoski (HP).

Käpytikka Nähtävästi ihan normaali talvikanta, Joensuun ympäristössä kuitenkin niukanlaisesti (AT), muualta mainittakoon joulukuun alussa Ilo Koitajoen rantametsissä 10:n kilometrin lenkillä koputelleet 14 kirjotikkaa (HH).

Pikkutikka Vain kolme havista: 16,12 Joe Niinivaaralla k (HK), joulukuun alussa Pol Kuorevaaralla yksi yksilö (VH) sekä 6.3 Joe Repokalliolla k (JM).

Korppi Hajahavaintoja ympäri maakuntaa, kuitenkin eräs isohko parvi: helmikuun alussa Rää Haapasalmella 25 (MH).

Korvit juhlapöydässä (Valok. H. Eskonen)

Varis Liian tavallinen talvilintu jotta tarkkoja kommentteja voisi lähteä muotoilemaan.. Parit yöpymisparvet ilmoitettiin: Out Matovaaralla joulukuussa 300 (KL) ja Lie Partalanmäellä 13.1 80 (EL).

Naakka Joe Repokallion kaatiksella talvehti 5-8 nuakko.

Harakka Varistakin yleisempi.. lienee P-K:n yleisin autonikkunasta näkyvä talvilintu.

Närhi usealla lintulaudalla normaali 2-4 linnun porukka.

Pähkinähakki Yksi ainokainen havis: 31.1 Kit Puhoksessa 2 sembroja katsastamassa (P. Järvinen).

Mustavaris Ekat muuttomannet tulivat jo 10.3..

Kuukkeli Marraskuisia havaintoja: 15.11 Ilo Hanhikoski 1 ja 18.11 Ilo Ruotsinaho 1 (HH), etelämpääkin havis: 13.11 3 Lip Korpivaara (AP).

Kiuru ja Kottarainen ehtivät kumpikin tulla jo maaliskuun puolellavälissä.

Lapintiaainen 17-31.12. 1 lintulaudalla Toh Kemie (Risto Tolkki/HKi).

Talitiaainen Talvikanta normaalin oloinen. Lintulaudoilla tuntui vieraillevan runsaastikin tallareita, esimerkiksi Pol Kuorevaarassa joulukuussa 20-80 ja kevättalvella 20-40 yks. (VH). Joe Niinivaaralla pyydystettiin 82, Kukkosensaaresta 50 ja Kii Ylisenjärveltä 83 (JT). Keväiset laulelotkin alkoivat jo tammikuun puolella. Värtsilässä suurimmat parvet vasta maaliskuussa: mm. 27.3. 40 p (HKi).

Hömötiainen Nähtävästi normaali, vankkumaton talvikanta.

Töyhtötiainen Mainittakoon joulukuun alun Ilomantsin komppauksen yhteydessä havaitut noin 15 töyhtäriä (HH).

Sinitiaainen Usean lintulaudan vähälukuinen koristus. Usessa paikassa 1-2 yks.

Kuusitiaainen Joitakin valkoniskoja sinnitteli: alkutalvesta Rää Haapasalmella 3 (MH) ja Joe Kukkosensaaresta 2 reng. (JT), Vär Patsola 1-2 päivittäin (HKi) ja Kon Selkiellä tammikuussa 1 (HK).

Pähkinänakki Havaintoja sentään viidestä yksilöstä, joista neljä Rääkkylässä: 30.11-14.12 Haapasalmi, 11.12 lähtien koko talven Sangenlahti, koko talven kk, ja maallikkohavis talvella Varpasalosta (MH ym.). Lisäksi Pyh Hammaslahdessa 1 marras-joulukuussa (JT, E.Tikka). Kaikki asustelivat lintulautojen ym. ruokintapaikkojen yhteydessä.

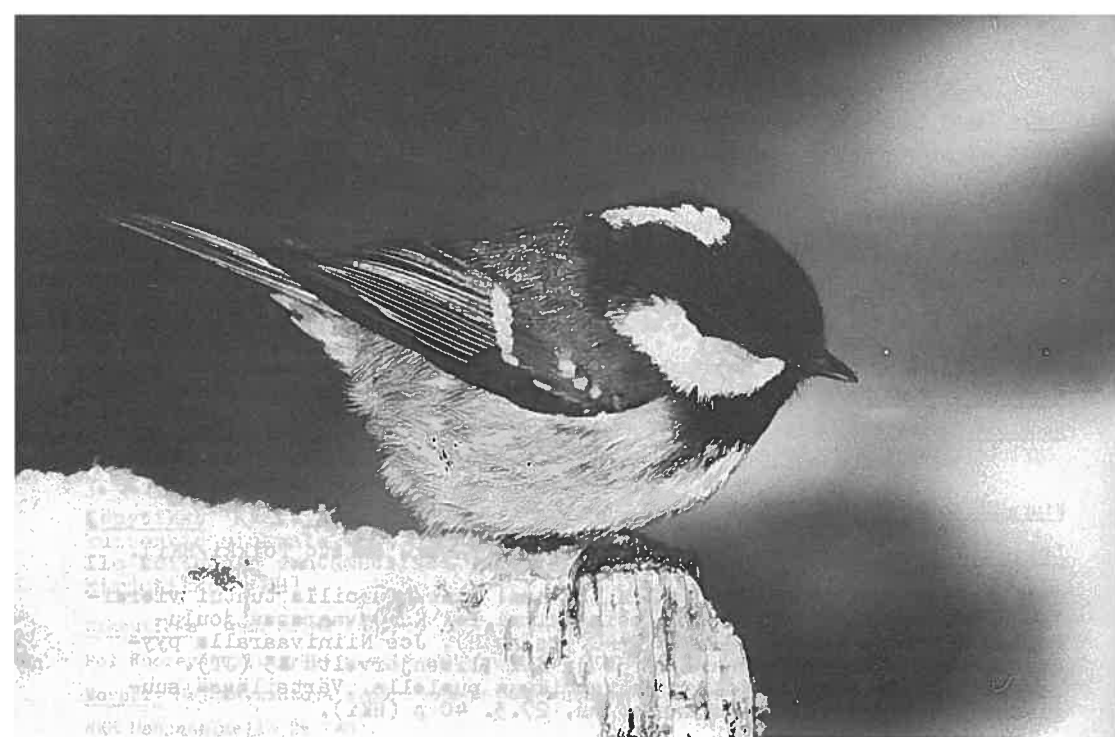
Puukiiپیج Niukahkosti havaintoja mutta kuitenkin creepereitä lienee ollut normaalisti, ellei hieman tavanomaista enemmän.

Koskikara Havaintoja kertyi vain 16 yksilöstä, joista Lieksassa 11 (mm. 5 reng. ja 1 kontr.) (EL,MR). Muita pulikoijia: joulukuun 2 Lip Siikakoskella (AP,JM), koko talven Out Lähtevänjoella 1 ja 21.2 Rikkajoella 1 (VK) sekä 1.1 Lip Taipaleenjoella 1 (HK).

Räkättirastas Surkeeta.. Lie kk:ssa 10.1. 1 (MR), Rauhalassa 15.2. 1 (MO) ja Vär Sääperi 1.3. 1 (HKi).

Hippiäinen Mikä lie ollut tilanne kun lomakkeilta löytyi vain yksi kommentti: Rää kohtalaisesti (2+2+2) (MH).

Terhakka kuusitiainen (Valok. H. Eskonen)
Koskikorentojen kauhu, koskikara (Valok. H. Eskonen)

Teksti väittä, ettei varpunen ole sukupuuton partaalla - pitänee paikkansa (Valok. H. Eskonen)

Tilhi Todella nahkeesti, haviksia vain pikkuparvista jos niistäkään..
 19.12. Joe Rantakylä 15 (JM), 12.1. Lie Jamali 8 (ET), 19.1. Joe kk 7 (HK) ja 12.2. Rää Sangenlahti 8 (MH). Tilhet siis häppäsivät jo hyvissä ajoin syksyllä.

Pikkuvarpunen Lomakepino on niin niukka että Pohjois-Karjalan pikkuparvustilanteesta ei saa oikein minkäänlaista kuvaa. Maaliskuuisessa Joensuussa 2+7 yks. (JM), sensijaan meno oli jo muuta Kit kk:ssa, jossa läpi talven vietti epäilemättä useita satoja yksilöitä (MH), sama lienee ollut tilanne myös muissa eteläisen maakunnan kirkonkylissä. Vielä vähän lisää: joulukuussa Rää Haapasalmella 12, kevättalvella 5 yks. (MH). Värtsilässä lintulaudalla tammikuussa vielä 45, myöhemmin vain 1-4 kelien lauhduttua (HKi).

Varpunen Ei ole ainakaan sukupuuttoon kuolemassa..

Vihherpeippo Joe Niinivaaralla vähän, kuten myös muualla lähiympäristössä. Okussa sentään 8-10 jatkuvasti ruokinnalla (KL) ja Värtsilässä tammikuuhun asti 6 (HKi).

Tikli Yksi ainut lentelijä 6.1 Joe Hasanniemessä (HK).

Urpiainen Hyvin oli urpot vähissä, vain ykköslintuja ykkösparvissa.

Tundraurpiainen Nekin vähät urpiaiset taisivat olla laitanaan tundrurpoja.. 1.1. Lip Viinijärvi 2 ja 20.1. Joe Utra 2 (HK), 14.1. Lie Rauhala 1 (MO) ja Jamali 17.1. 3 kera kuuden urpiaisen (ET) sekä 27.2. Pyh Niemennokka 1 (JM), 12.12. 1 Vär Niirala (J. Varonen/HKi) ja vielä 15-18.2. 2 Out kk:ssa (KL).

Punatulku Aika rajuja vaihteluja eri paikoissa. Okussa tavallisesti (KL), Lie Rauhala hyvi vähän (EL), Pol Kuorevaarassa joulukuussa 10-30 ja kevätpuolella alle 10 (VH), Rää Haapasalmella 22.1. 15 (MH) sekä Joensuussa poikkeuksellisen vähälukuisen, Niinivaaralla pyydystetty vain 17 (JT). Kuitenkin syrjäseuduilta löytyi kukeja: Joe Kukkosensaaresta pyydystetty 56 ja Kii Ylisenjärveltä 46 (JT). Värtsilässä vielä tammikuussa (14.1. 32), mutta hävisivät lähes olemattomiin helmikuussa (HKi).

Loxiat Ainakaan mitään massaesiintymistä ei ollut koska havaintoja ei tullut yhtään ! Siitä huolimatta loksuttelijoita lienee ollut vähän (niukasti).

Peippo 27.11. Joe Kukkosensaaresta k reng. (JT) ja Rää Haapasalmella vitkuttelija aina 18.12 asti (MH). Vär Patsolassa talvehti ♂; lisäksi 1.3. 2 p Vär Sääperi (HKi).

Järripeippo 18.12 Out kk:ssa k (KL).

Keltasirkku Suurinpiirtein normaalisti. Pol Kuorevaarassa joulukuussa 20-100 ja kevättalvella 100 (VH), Rää Haapasalmella joulukuussa 70, kevättalvella määrät ruokintapaikalla vähenemään päin leudon sään ansiosta (MH), tammi-helmikuussa Kit Kytänniemessä 100 (MH), Okussa ruokintapaikalla vähän (KL), 24.1. Lip Siikakoskella noin 150 (JM), Vär Patsolassa enimmillään 80 tammi-helmikuussa (HKi). Kanta lienee ollut kutakuinkin normaali, mutta leuto sää ei houkuttellut sirkkuja ruokintapaikoille.

Pajusirkku Hyväkuntoinen nuori koiras (rasvaindeksi 4) sai renkaan 18.12. Höytiäisen lintuasemalla Joensuussa (JT)

Talven 1988/89 lajimäärä jäi niukahkoksi. Osittain tilanne oli todellinen, mitä laskennatkin tukevat. Osaksi tilanne jäi myös puutteellisen informaation varaan, sillä havaintoja palautettiin laiskankosti. Tästä syystä ei liene aiheellista ryhtyä - osin harvinaisuustietojen perusteella - laskemaan talven lajilukua. Rengastajan näkökulmasta talvi oli pian unhoon painuva "välitalvi".

Lomakkeita palautettiin vain 11. Lomakkeenpalauttajat (alleviivattu, Lieksan lomakkeilla useiden havaintoja) sekä katsauksessa mainitsemattomat havainnoitsijat: Markku Halonen (MH), Veli Hassinen (VH), Heikki Holmström (HH), Petri Hottola, Ville Kanninen (VK), Hannu Kivivuori (HKi), Harri Kontkanen (HK), Kari Koskela (KK), Esko Lappi (EL), Kalle Leivo (KL), Juha Miettinen (JM), Marko Ojala (MO), Ari Parviainen (AP), Hannu Piironen (HP), Matti Piironen (MP), Heikki Pönkkä, Matti Riikonen (MR), Jyrki Sinkari, Ari Tanskanen (AT), Jouko Tiussa (JT), Erwin Tuppurainen (ET) ja Marko Visala. Kiitokset kaikille havaintoja ja laskentatietoja lähettäneille.

KIRJALLISUUS

Halonen, M. & Tiussa, J.: Talvilinnut 1986/87 Pohjois-Karjalassa. -Siipirikko 14 (4): 99-110.

Ojala, M. & Tiussa, J.: Talvilinnut 1987/88 Pohjois-Karjalassa. -Siipirikko 15 (4): 99-109.

Tiussa, J.: Talvilinnut Pohjois-Karjalassa

- 1983/84. Siipirikko 11 (4): 107-121
- 1984/85. " 12 (4): 107-117
- 1985/86. " 13 (4): 99-112

VESI- JA LOKKILINTUJEN SUHTEESTA KESONSUOLLA

Petri Palviainen

JOHDANTO

Suoritin Joensuun Yliopiston biologian syventävien opintojen kahden kuukauden vaihtoehtoisen työharjoittelun Pohjois-Karjalan lääninhallituksen ympäristötoimiston alaisuudessa. Tehtävänäni oli lähinnä suorittaa linnuston seuranta Ilomantsin Kesonsuolla.

Esitutkimuksena oli Pohjois-Karjalan lääninhallituksen kesällä 1988 teettämä vesilintulaskenta. Silloinen esitutkimusalue toimi myös nyt tutkimusalueena. Tutkimusalue sijaitsi suon keskustassa (keskustasanteeilla) käsittäen noin 150 hehtaaria. Alueen sisään jäivät sekä nauru- että harmaalokkiyhdykunnat lähiympäristöineen.

Monet sorsalinnut hakeutuvat lokkipopulaatioiden lähelle tai sisälle pesimään. Ne hyötyvät näistä puolustuksellisesti pesärosvoja tai muita saalistajia vastaan. Tarkoitukseni olikin havainnoida tätä prosessia Kesonsuolla ja selvittää nauru- ja harmaalokkien suosituimmuutta sorsalintujen suhteen pesäpaikan valinnassa.

TUTKIMUSALUEEN KUVAUS

Kesonsuo on ehkä Pohjois-Karjalan paras ja rikkain lintusuo. Se on myös Suomen tärkeimpiä kosteikkoalueita linnustollisesti. Kesonsuon pinta-ala on n. 15 km². Se antaa lukuisalle joukolle lintuja pesimäalueen ja on myös hyvin tärkeä muuttolintujen levähdyspaikka. Pesiviä lajeja on

löydetty 34 ja suota levähdys- tai ruokailupaikkanaan käyttäviä lajeja yli neljäkymmentä (Häyrinen ym. 1986). Kesonsuon runsaslukuisimpiin pesijöihin kuuluvat sorsa- ja lokkilinnut. Lokit ovat myös kaikkein huomiotaherättävimmät lajit. Viimevuosina harmaalokkipopulaatioiden koko on kasvanut huomattavasti, kun taas naurulokkien osuus on pienentynyt. Myös sorsalintujen parimäärät näyttävät laskeneen.

Kesonsuo on eräänlainen suotyyppiyhtymä eli kompleksi. Se luetaan kuuluvan ns. kermikeidassoiden tyyppiin. Suosta voidaan erottaa kolme suurmuoto-osaa: laide, reunaluisu ja tasanne. Niiden kasvillisuus, eläimistö ja topografia poikkeavat huomattavasti toisistaan. Laide ympäröi suota vyöhykkeenä rajoittuen vesistöihin ja mineraalimaahan. Sen leveys vaihtelee paristakymmenestä metrillä paikoin yli puoleen kilometriin. Reunaluisu käsittää uloimman melko vankkamäntyisen reunametsän. Suon keskustaan päin mentäessä se vähitellen vaihtuu rahkanevaksi. Juuri tällä alueella suon pinta nousee voimakkaimmin; parhaimmillaan puolimetriä viidenkymmenen metrin matkalla. Reunaluisuun leveys on 20-600 metriä. Suon keskustasta voidaan erottaa tasanne, joka on kooltaan noin 3000 x 3500 metriä. Luonteenomaista sille on keskustaa ympäröivien mätäsmuodostumien (kermien) ja niiden välisten painanteiden (kuljujen) vuorottelu (Tolonen 1975).

Kesonsuo on ollut vuodesta 1976 lähtien luonnonsuojelualue. Siellä liikkuminen on rajoitettua 1.4 - 30.11 välisenä aikana. Suojelualueen koko on noin 9,5 km². Kesonsuo kuuluu myös kansainväliseen soidensuojeluohjelmaan, Project Teimaan ja kansainväliseen vesialueiden ja vesilintujen elinympäristöjen suojeluohjelmaan, Project mariin. Lisäksi Kesonsuo on otettu pohjoismaiseen wetland-ohjelmaan Pohjoismaiden kannalta tärkeänä lintusuona (Borg 1975).

MENETELMÄT

Koska liikkuminen jalan oli raskasta ja paikoin jopa mahdotonta, käytin apukeinona pitkiä eräsuksia. Niiden avulla pääsin ylittämään varsin huonokuntoisiakin alueita. Erityisesti suonkeskustassa oli epämääräisten lampareiden ja saarekkeiden muodostama alue. Täällä liikuin ilmatäytteisellä kumikanootilla. Parhaimmillaan saattoi päästä kanotoimaan toista kilometriä ilman, että kanoottia tarvitsi siirtää toiseen lampareeseen. Muuhun työvälineistööni kuuluivat kiikarit, kaukoputki (20X), ilmavalokuva (1:100000) ja siitä suurennetut valokopiot (1:5000). Ilmavalokuvakopioiden avulla pystyi paikallistamaan ja liikkumaan hyvin suon labyrinttimaisessa keskustassa.

Suunnitelmien toteuttamiseksi jouduin käymään alueen läpi hyvin huolellisesti. Pyrin etsimään mahdollisimman tarkkaan kaikkien sorsalintujen pesät alueelta. Samalla kartoitin lokkiyhdyksuntien kokoa laskemalla myös niiden pesät.

Sorsalintujen pesiä etsiessäni pyrin olemaan liikkeellä klo 10.00 - 15.00. Näin varmistin, että suurin osa hautovista sorsaemoista olisi laskennan aikana pesällään, josta ne sitten hyppäisivät lentoon kohdalle tullessa. Sorsalinnuille sattuu varhaiseen aamupäivään ja myöhäiseen iltapäivään suurimmat aktiivisuushuiput, jolloin on syytä olettaa myös hautovien yksilöiden käyvän ruokailemassa. Ongelmia aiheutti se, että

eri sorsalajien pesinnän aloittamisessa ja haudonnan kestossa oli eroja. Näin laskentapäivien lukumäärä rajoittui varsin lyhyeen ajanjaksoon. Jouduinkin ajoittain venyttämään laskenta-aikoja pitkälle iltapäivään ja joskus jopa iltaan. Moni sorsanpesä jäikin tällöin varmasti löytymättä. Asiaa eivät myöskään helpottaneet alueen suuruus ja vaikeakulkuisuus.

Löytäessäni sorsalinnun pesän, merkitsin sen tarkasti karttaan. Näin pystyin etsimään sen jatkossakin uudestaan ja saatoin seurata pesinnän onnistumista. Suoritin munille vielä vesikokeen, jolla sain selville poikasten kuoriutumisaikajohdan (vesikokeesta tarkemmin Koivunen). Sen jälkeen pystyinkin laskemaan myös haudonnan aloituksen parin päivän tarkkuudella.

Tarkistin löytämiäni sorsien pesät kahdesti pesinnän aikana. Joitakin kulkureittieni varsille sattuneita pesiä kävin katsomassa useamminkin. Lähtiessäni pesältä peitin munat huolellisesti untuvilla, jotta mahdolliset pesärosvot eivät niitä huomaisi niin helposti.

Jos toisella kertaa pesä oli tyhjä, mutta munankuoret olivat pesän pohjalla untuvien alla ja pesästä löytyi untuvapölyä, oli pesintä ja poikasten kuoriutuminen onnistunut. Sitä vastoin jos pesästä ei löytynyt munankuoria tai untuvapölyä, oli pesä tuhoutunut jonkin saalistajan toimesta ennen poikasten kuoriutumista. Sorsalinnut eivät näet kuljeta tyhjiä munankuoria tai sirpaleita pois, sillä poikaset lähtevät pesästä kohta kuoriuduttuaan.

Pesivien naurulokkien määrä on laskenut Kesonsuolla (Valok. H. Eskonen)

Lokkien pesien laskentaa saatoiin suorittaa koko päivän, sillä ne olivat helposti löydettävissä. Tämä ei myöskään näyttänyt häiritsevän niiden pesintää, vaikka ne esittivätkin äänekkäästi vastalauseensa siellä liikkuvaa kohtaan.

Lokkien pesiä en merkinnyt tarkasti kartalle, sillä pyrin lähinnä saamaan pesivien kantojen koot ja populaatioiden rajat selville. Pesinnän kehitystä tai onnistumista seurasin satunnaisesti ilman tutkimuksellista tarkoitusta. Paikoin suoritin kuitenkin munilla vesikokeen, jotta sain selville pääjoukkojen pesinnän alkamisajankohdan ja kuoriutumisen ajoittumisen.

Pesien etsinnän ja laskennan ohessa tarkkailin koko ajan ympäristöä etsien mahdollisia saalistajia ja pesärosvoja. Ajoittain suoritin tehostettua tarkkailua suolle tuomiltani kolmelta tähystystornilta. Yksi tähystysrupeama paikaltaan kesti puolituntia. Sen jälkeen etsin satunnaislukutaulukolta seuraavan arvon väliltä 1 - 3 ja siirryin numeron osoittamalle tornille. Jos seuraavaksi sattui myös sama numero kuin edellä, vietin uuden puolituntisen samalla tähystyspaikalla. Näin jatkoin aina muutaman tunnin ajan. Eri päivinä sovitin tähystyskerrat eri osalle vuorokautta, jotta olisin saanut selvän kuvan pesärosvojen tai saalistajien liikkeistä ja toiminnasta.

TULOKSET

Tutkimusta harmaa- ja naurulokkien suosituimmuudesta sorsalintujen pesäpaikan valinnan suhteen en voinut suorittaa, sillä tänä vuonna naurulokit eivät pesineet suolla lainkaan. Aikaisempina vuosina niillä on ollut oma yhdyskuntansa tutkimusalueen pohjoispäässä erillään harmaaloikeista. Nyt alueen lampareilla kierteli muutaman kymmenen yksilön parvia ilmeisesti ruokaillemassa. Ainoastaan kuusi paria käyttäytyi niin, että niillä olisi saattanut olla lähistöllä pesät. Etsinnöistä huolimatta en niitä kuitenkaan löytänyt, joten pesinnän varmistaminen jäi epävarmaksi.

Lokkilinnut

Harmaalokkien pesiä löytyi kaikkiaan 526 eli harmaalokkien kanta oli vähintään 1052 yksilöä. Lisäksi alueella saattoi olla pesimättömiä esiakuisia, mutta niiden lukumäärästä tai liikkeistä minulla ei ole tietoa.

Löysin myös kolme kalalokin pesää ja muualla kolme paria varoitteli ympärilläni. Näin arvioin kalalokkien kannan vähintään kuudeksi pariksi.

Kalatiirojen pesiä en löytänyt ollenkaan, mutta alueen pohjoispäässä varoitteli ainakin kolme paria, jotka ovat saattaneet pesiä siellä.

Toukokuussa suon keskustan tuntumassa kierteli noin 25:n yksilön pikkulokkiparvi. Ne eivät kuitenkaan pesineet suolla, vaan käyttivät lampareita ruokailupaikkoina. Kesäkuussa pikkulokkeja näki vain satunnaisesti muutaman yksilön parvissa.

Kesonsuon harmaalokkiyhdykskunnat ovat kasvaneet viimevuosina huomattavasti. Oikeastaan voidaan puhua yhdestä yhdyskunnasta, sillä kahdeksankymmentäluvun alussa vielä erillään olleet kaksi yhdyskuntaa ovat kasvaneet yhteen. Tosin edelleenkin voidaan havaita kaksi keskustihentymää.

Samalla kun harmaalokkien lukumäärä on kasvanut, on pesivien naurulokkien lukumäärä laskenut. Huippuna tämä kesä, jolta ei ole lainkaan varmistettua pesintähavaintoa.

Vesilinnut

Vesilintujen pesiä löysin yhteensä 21 kappaletta (liite 1.). Näistä 7 oli jouhisorsan, 10 tukkasotkan, yksi sinisorsan (nro 18.), yksi metsähanhen (nro 1.), yksi laulujoutsenen (nro 21.) ja yksi kaakkurin (nro 12.) pesä.

- Sorsalinnut

Tarkasteltaessa sorsalintujen pesien sijoittumista harmaalokkeihin nähden, voi nähdä selvästi, että ne keskittyvät harmaalokkiyhdykskunnan sisälle. Toisinaan sorsalinnut näyttävät hakeutuvan pesimään lokkiyhdykskuntiin saadakseen esimerkiksi suojausta pesärosvoja vastaan tai hyötyäkseen muuten lokkien läheisyydestä.

Pesintätulokset antavat kuitenkin hiukan ristiriitaisen kuvan tilanteesta (liite 2.). Kokonaisuudessaan vesilintujen pesinnän onnistumisprosentti on 65 prosenttia. Lokkiyhdykskunnan sisällä pesintä onnistui 54 prosenttisesti, kun taas ulkopuolella se nousi 83 prosenttiin. Näyttäisikin siltä, että vaikka vesilinnut hakeutuivat pesimään lokkiyhdykskuntaan, siitä ei ollut mitään hyötyä. Päinvastoin pesintätulos laskee yhdyskunnan sisällä. Tilastollisin menetelmin pesinnän onnistumisesta tai tuhoutumisesta lokkiyhdykskuntaan nähden ei kuitenkaan saada eroa (Fisherin tarkka nelikenttätesti, kaksisuunt.: $p=0.33$) eli mahdollisista haitoista tai hyödyistä ei voi tehdä kunnan päätelmiä pienen aineiston pohjalta.

Jouhisorsilla pesinnän onnistuminen on 100 prosenttinen niin yhdyskunnan sisällä kuin ulkopuolellakin. Aineisto on kuitenkin niin pieni (kuusi pesää), että kyseessä saattaa olla pelkkä sattuma. Johtopäätöksiin tulee suhtautua hyvin kriittisesti, jos sellaisia tehdään.

Tukkasotkilla onnistumisprosentti on ulkopuolella 50 prosenttinen, kun se yhdyskunnan sisällä on vain 38 prosenttia. Äkkiä asiaa katsastaen näyttäisi siltä, että tukkasotkien pesintä lokkiyhdykskunnan ulkopuolella onnistuu paremmin kuin sisäpuolella. Tilastollinen testaus ei kuitenkaan osoita minkäänlaista eroa pesinnän onnistumisesta lokkiyhdykskunnan ulko- tai sisäpuolella (Fisherin tarkka nelikenttätesti, kaksisuunt.: $p=1.00$).

Tarkasteltaessa jouhisorsien ja tukkasotkien pesinnän onnistumista toisiinsa nähden, saadaan jo tilastollisinkin menetelmin aikaan merkittävä ero (Fisherin tarkka

mahdollisilta saalistajilta. Tällöin harmaalokkiemöjen puolustusalttius ei ollut enää niin suuri. Tässä vaiheessa varikset, muut pedot tai jopa poikasilleen ruokaa etsivät harmaalokit ovat saattaneet käydä tyhjentämässä tukkasotkien pesiä. Havaintoja pesien tyhjentäjistä minulla ei kuitenkaan ole. Saatoin vain todeta pesien tyhjentäytyn ennen aikojaan, kun kävin tarkistamassa ne toistamiseen.

Pesintätulosta tukkasotkien kohdalla on varmasti heikentänyt myös naurulokkien puuttuminen alueelta. Edellisenä vuonna naurulokkipopulaation sisältä löytyi kolme pesää, mikä on noin 38 prosenttia kaikista silloin löydetyistä tukkasotkien pesistä. Tänä vuonna samaiselta alueelta ei löytynyt yhtään sorsalinnun pesää.

Tutkimusalueen eteläpäässä (harmaalokkiyhdyksunnan ulko-puolella) on nähtävissä myös yksittäisen kalalokkiparin vaikutus. Kalalokkiparin pesän välittömässä läheisyydessä pesi kaksi jouhisorsaa ja yksi tukkasotka, joiden kaikkien pesintä onnistui. Kauempana erillään ollut tukkasotkan pesä sitä vastoin tuhoutui. Havaintojeni mukaan kalalokit puolustivat pesäänsä hyvin. Ne hyökkäsivät aikailematta liian lähelle tulleiden harmaalokkien päälle. Yleensä harmaalokit kaartoivat heti pois pesän lähettäviltä.

SAALISTAJAT JA PESÄROSVOT

Pesärosvoista tai saalistajista kertyi kesän ajalta hyvin vähän havaintoja. Yhtään nisäkäspectoa en alueella nähnyt. Arvioni mukaan vain yksi varispari liikkui suolla. Ne saattoivat vierailta ja kierrellä lokkipopulaation laitamilla päivittäin, mutta niiden havaitseminen oli hyvin vaikeaa. Ne lensivät yleensä hyvin matalalla ja eivätkä äännelleet. Usimmiten huomasinkin varikset vasta, kun lokit alkoivat varoitella niistä tai yhdyskunnan laitamilla pesivät pikku- ja isokuovit, valkoviklot ja töyhtöhyppät nousivat joukkona ilmaan. Koko kesältä havaintoja variksista syntyi vain kahdeksantoista.

Suoalueella pesi yksi korppipari. Ne eivät kuitenkaan havaintojeni mukaan vierailleet lokkiyhdyksunnan alueella juuri lainkaan, vaan kiertivät sen tarkoin. Korpeista kertyi havaintoja päivittäin, mutta vain kahdesti yksi niistä 'eksyi' pohjoispään yhdyskunta-alueelle. Sieltäkin harmaalokit karkottivat vierailijan heti pois.

KIRJALLISUUTTA

- Borg, P. & Kaipainen A.-L. 1975: Kesonsuon suojelun vaiheet. - Pohjois-Karjalan luonto 1975.
- Häyrinen, U., Järvinen, O. & Kouki, J. 1986: The bird sanctuary of Kesonsuo, a raised bog in North Karelia: its breeding bird assemblages, summer visitor and spring migrants. - *Ornis Fennica* 63:97-111.
- Koivunen, H.: Kuoriutumisaikojen määrittäminen: telkkä.- Rengastajan käsikirja, osa C, lisätietoja.
- Tolonen, K., 1975: Kesonsuon kasvillisuudesta ja sen kehityksestä.- Pohjois-Karjalan luonto 1975.

Tukkasotka koiras (Valok. H. Eskonen)

nelikenttätesti, kaksisuunt.: $p=0.03$). Vaikka testi sinällään ei osoita kumpi laji on menestynyt paremmin, voi sen havaita tuloksista suoraan - jouhisorsan pesintätulos on parempi kuin tukkasotkan.

TULOSTEN TARKASTELU

Vaikka edellinen tarkastelu tilastollisen testauksen valossa asetti johtopäätösten teon kyseenalaiseksi, esitän seuraavaksi joitakin huomioitani, jotka varmastikin ovat vaikuttaneet sorsalintujen pesintätulokseen.

Kevät oli tänä vuonna hyvin aikaisessa. Niinpä harmaalokit pääsivät aloittamaan pesinnän jo huhti- ja toukokuun vaihteessa (ensimmäiset jopa 26.-27.4) ja poikasten kuoriutuminen alkoi 25.-28.5 (ensimmäiset 21.-22.5). Edellisenä vuonna ensimmäiset harmaalokit pääsivät aloittamaan pesinnän 9.-12.5 (pääjoukko 15:nneen päivän paikkeille) ja poikasten kuoriutuminen alkoi 6.-7.6. Tänä vuonna pesinnän alku ja poikasten kuoriutuminen olivat siis lähes kaksi viikkoa edellä viime vuotta.

Jouhisorsien ja tukkasotkien pesintä sitä vastoin ajoittui suunnilleen samaan kuin edellisenä vuotena. Näin jouhisorsien poikasten kuoriutumiset sattuiivat juuri sille välille, jolloin harmaalokit puolustivat raivokkaimmin pesiään ja vasta kuoriutuneita poikasiaan. Kun tukkasotkien poikasten kuoriutuminen lähestyi, olivat lokkien poikaset jo aika isoja ja ne pystyivät liikkumaan nopeasti ja piiloutumaan

LIITE 1.

VESILINTUJEN PESÄT, HAUDONNAN ALOITUS, PESIEN SIJAINTI
LOKKIYHDYSKUNTAAN NÄHDEN JA PESINNÄN ONNISTUMINEN

NRO	LAJI	HAUD. ALOITUS	PESINTÄ		ONNISTUNUT	
			ULKOP.	SISÄP.	KYLLÄ	EI
1.	Metsähanhi	1.5	X		X	
2.	Jouhisorsa	15.-17.5		X	X	
3.	Jouhisorsa	6.5		X	X	
4.	Jouhisorsa	6.-10.5	X		X	
5.	Tukkasotka	11.5-15.5	X			X
6.	Tukkasotka	23.5		X		X
7.	Jouhisorsa	17.5		X	X	
8.	Tukkasotka	24.-25.5		X		X
9.	Tukkasotka	25.5		X	X	
10.	Jouhisorsa	19.-21.5	X		X	
11.	Tukkasotka	25.-26.5	X		X	
12.	Kaakkuri	13.5		X	X	
13.	Jouhisorsa	9.5	X		X	
14.	Tukkasotka	19.-21.5		X	X	
15.	Tukkasotka	30.5		X		X
16.	Tukkasotka	30.5		X		X
17.	Tukkasotka	22.5		X		X
18.	Sinisorsa	5.6		X		X
19.	Tukkasotka	21.-25.5		X	X	
20.	Jouhisorsa	11.5	X		-	-)
21.	Joutsen	?	X		X	
YHT.:			7	13	13	7

Taulukossa pesät ovat löytöjärjestyksessä. Haudonnan aloitus on määritetty epäsuorasti munille tehdyn vesikokeen kautta.

Pesä numero 20 jää pois, sillä pesää ei tarkistettu uudelleen vaikean sijaintinsa johdosta. Lokkiyhdyshdyskunnan ulkopuolella pesineistä käytetään pesintätuloslaskuissa arvoa seitsämän (7).

LIITE 2.

VESILINTUJEN PESINTÄTULOKSET

Taulukoissa on nähtävänä onnistuneiden vesilintupesueiden ja tuhoutuneiden pesien lukumäärät (jouhisorsa ja tukkasotka vielä lähemmin tarkasteltuina). Sukuissa on esitetty prosenttiosuudet. Taulukoissa sisäpuolella-sarake tarkoittaa harmaalokkiyhdyshdyskunnan sisältä löytyneitä pesiä. Ulkopuolella-sarake tarkoittaa vastaavasti lokkiyhdyshdyskunnan ulkopuolelta löytyneitä pesiä.

Ensimmäisessä vesilinnut-taulukossa kaikista-sarakkeessa ovat mukana kaikki löydetyt vesilintujen pesät. *)

VESILINNUKSET:

Pesintä	kaikista	
	onnistui	13 (65)
tuhoutui	7 (35)	

Pesintä	ulkop	sisäp
	onnistui	6 (83)
tuhoutui	1 (17)	6 (46)

JOUHISORSA:

Pesintä	ulkop	sisäp
	onnistui	3 (100)
tuhoutui	0 (0)	0 (0)

TUKKASOTKA:

Pesintä	ulkop	sisäp
	onnistui	1 (50)
tuhoutui	1 (50)	5 (63)

JOUHISORSA / TUKKASOTKA:

Pesintä	tukkas	jouhis
	onnistui	4 (40)
tuhoutui	6 (60)	0 (0)

Jouhisorsien kohdalla pesä numero 20 (kts. LIITE 1.) on jätetty pois pesintätuloksissa, sillä pesää ei käyty tarkistamassa uudelleen ja näin pesinnän onnistumisesta tai pesän tuhoutumisesta ei ole tietoa.

*) Jouhisorsan pesä numero 20 ei ole mukana.

HEI ME LENNETÄÄN - MUISTIKUVIA FLORIDASTA

Harri Kontkanen

Maaliskuun alussa 1988 teimme Petri Hottolan (=PH) kanssa ensimmäisen retkemme uudelle mantereelle. Matkatoimisto PH oli suunnitellut kaiken valmiiksi, siispä noviisin sopi lähteä mukaan. Armoton lajien opiskelu ja kirjojen selailu kuuluivat toimenkuvaan kuukautta ennen matkaa, ja kuten myöhemmin huomasimme, ei työ ollut turhaa.

Jutussa esiintyvät lintujen suomenkieliset nimet eivät noudata nimistökomitean nykylinjaa, eikä mitään muutakaan linjaa, joten tietellisiä nimiä tulee vilahdella tekstissä tiheään.

2.3. nousi Pan Amin lentokone Seutulankentältä, ja pian hoidin Tukholman Arlandan kentältä ainoan ruotsin pinnani, variksen. Matka jatkui Länsi-Saksaan, josta koneen vaihdon yhteydessä hoidimme kaksi sp. lajia. Hetkeä myöhemmin Jumbo jätti Euroopan taakseen, laskeutuakseen New Yorkiin J.F. Kennedyn kentälle hieman ennen illan hämärtymistä. Ensimmäinen Amerikan pinna määrittänyt lentokoneen ikkunasta, kun kotoinen sinisuohaukka otti rundia kentän yllä. Kentälle päästyämme ryntäsimme kentän baariin hoitamaan lisää pinnoja merelle avautuvasta näköalasta. Pian listamme karttui varpusella, pululla, meri- ja harmaalokilla, sekä sepelhanhella. Hyvin kotoinen tunnelma siis, mutta eliksien tulo näytti olevan tiukassa. Sitkeän tapituksen palkitsee kuitenkin riittävän läheltä lentävä vanha rengasnokkalokki. Illan hämärtyttyä suntaamme kohti Miamia.

Miamin kentältä vuokraamme upean Buickin ja pian yritämme epätoivoisesti löytää kentältä ulos. PH ratissa ja minä kartan ääressä syöksymme yön pimeyteen kohti pohjoista. Suunnitellulla reitillä kohtaamme pian ongelmia tietyön muodossa. Tie poikki, mistä löytää uusi reitti kohti määränpäättä? Tuskaillessamme ja ristiin rastiin ajellessamme auton valoissa vilahdelee jonkin lajin haikaroita ja pesukarhusta hoi-tuu pinna, mutta havainnot eivät lohduta, täytyisi löytää yösiija. Kahden aikaan yöllä eksymme West Balm Cityyn ja törmäämme Holiday Innin motelliin. Vaikka paikka on tuhohtoman kallis, (80\$), luovutamme majoipaikan etsimisen ja päätämme lähteä tuutimaan.

Seuraavana aamuna lähdemme liikkeelle päivän jo valjettua. Suuntaamme kohti Loxahatcheen kansallispuistoa muutamien mutkien säestyksellä, (huomaa kartanlukutaito). Matkalla hoidamme liikkuvasta autosta yökallastajan, surukyyhkyn (Z.macroura), amerikantuulihaukan ja käärmeau-lan (A.anhinga). Loxahatchee osoittautuu todelliseksi lintuparatiisiksi monipuolisine vesilintubiotooppeineen. Retkeily aluella on vaiva-tonta ja lisäksi linnut ovat uskomattoman kesyjä. Pinnoja alkaa sadella hetken ihmettelyn jälkeen. Vuoron perään kuittaamme uuden lajin ha-vaituksi: kalkkunakondori (C.aura), mustakondori (C.atratus), isokel-tajalka- ja keltajalkaviklo, hietakurki (G.canadensis), amerikantyl-li..., lisäksi Egretat ovat hyvin edustettuna. Mustailbiksiä riittää 400 yksilön verran ja samalla määrällä meitä ilahduttavat viheltäjä-sorsat (D.bicolor). PH nappaa nenäni edestä kolme harjakoskelo naaras-ta, joita en onnistu enää löytämään ahkerasta zoomailusta huolimatta. No eiköhän niitä näe vielä, tuumin ja jatkan sinisiipitavien ihmettel-yä. Talvipukuiset lyhytnokkakurppelot täytyy määrittää äänestä ja on-keksi ne päästävät ilmoille pinnakelpoisen heläytyksen.

Puolilta päivin suunnistamme Jonathan Dickinsonin kansallispuistoon. Paikka on varsin karunoloista mäntymetsää, mutta oivallista tikoille ja kohdelajille "puskanrhelle" (A.coerulescens), jonka yksilöt edus-tavat mielenkiintoista, vain Floridassa esiintyvää rotua. Puskanrhien

pitäisi täällä kuulemma tulla syömään kädestä, mutta muutaman tunnin tuskaisen odottelun jälkeen olisimme tyytyväisiä, kunhan vain näkisim-me. Olemme jo lähdössä, kun kaksi kesyn oloista veijaria ilmestyy tienlaitaan esittelemään itseään - paineiden täyttymys. Voimmekin hy-villä mielillä suunnistaa Cocoaan etsimään motellia.

Seuraavan aamun projekti alkaa aamuhämärissä Hacianda Roadin suoalueen komppauksella. Mielessä kimaltelee peukaloisen kokoinen musta rantaka-na (Laterallus jamaicensis), mutta se jää vain yritykseksi. Seuraavana on vuorossa nimensä veroinen Merrit Island. Merrit Island on kuuluisa piskuisesta, mitä ilmeisemmin sukupuuttoon kuolleesta pienestä varpus-linnusta (A.maritima nigrescens), jota toiset pitävät omana lajina. Paikalta hoituu komea ja massiivinen pelikaani (P.erythrorhynchus) kaikessa ujuudessaan. Paikalla talvehtii runsaasti sorsia, ja vielä näinkin myöhään keväällä yhtämme paikalta 1000 amerikanhaapanaa, 20 harmaasorsaa, 140 lapasorsaa, 180 sepelsotkaa, 150 "pikkulapasotkaa" (A.affinis) ja minä kuittaen eilisen harjakoskelo-nuijaukseni kahdella komealla koiraalla ja kahdella naaraalla. Leppoisan oloista on 3500 amerikan-nokikanan erittäin tiiviin ryppään eloisa pulikointi, ilmei-sesti niillä on safka mielessä. Kahlaajiakin löytyi jonkin verran mat-talista altaista. Parin sadan suosirrin seurassa steppaili 150 ameri-kansirriä (C.minutilla), kuirivikloja, molempia keltajalkavikloja, ka-rikukkoja ja kovasti meikeläisen tyllin näköinen C.semipalmatus, jolla tosin on huomiota herättävän lyhyt nokka. Yllättävä laji oli ruusutiira, joka hetken viivähti tolpan nokassa ihailtavanamme.

Pian ihmettelimme kalasääskimääriä Lake Harney järvellä. Uskottava se on, että yhdellä laskentarundilla löytyy 100 lekuttelijaa ja lisäksi kuusi uljasta valkopäämerikotkaa. Illalla uinahdamme Sebringissä trua-piaalien mekastuksen kaikussa vielä korvissamme.

5.3. aamu ja oikeastaan koko päivä on aika sateista, mutta lämmintä. Ehkäpä juuri siksi Highland Hammockin uljas mähtymetsä vilisee pikku-lintuja. Tiaiskerttuja (P.americana), kiipijäkerttuja, kruunumetsä-kerttuja ja sen semmoisia värikkäitä tirpusia on kiva blokkaila put-kella korkeista puista. Ihailtuamme aikamme poistumme paikalta kara-karajahtiin. Ohjeiden mukaan tuo pitkäkoipinen petolintu pitäisi löy-tyä ajelemalla pääteitä ympäri Istokpoga järven. Karakarar nääs tule-vat mielellään syömään tieliikenteen pieniä uhreja. Pitkäkoipi löytyy-kin yllättävän helposti, ja siinä sitä ihaillessamme löytyy sen pe-säkin aivan tien läheisyydestä. Läheltä tien no.721 varresta löytyy piikkilangalta kolme pientä maakolojen asukkaa, humoristisia preeria-pöllöjä. Venuksessa käymme tutkailemassa opaskirjan ehdottamaa metsä-tilkkuu, joka on melko vaatimattoman näköinen. Ulkonäkö voi pettää, sillä paikka tarjoaa upean sinipyrstön oloisen ja harvalukuisen "sini-linnun" (S.sialis), sekä myös harvalukuisen ja puolestaan varpusen oloisen A.aestivaliksen.

Seuraavakin päivä oli kostean puoleinen, mutta nyt oli vuorossa vii-leämpää säätä. Päivä käynnistyi Sanibel Islandin parilla reitillä, jotka olivat suhteellisen haikararikkaikkaita. Komeat kruunuyöhaikarat (N.violacea), viherhaikarat, jalo- ja lumahaikarat, sekä kolme muuta Egretta-lajia yhdessä amerikanharmaahaikaroiden, lehmahaikaroiden ja uhanalaisten ruusukapustahaikaroiden kanssa luovat paikalle leppoisan tunnelman. Tällä paikalla ovatkin lähes kaikki amerikan mantereen hai-karat edustettuina. Haikaroiden seasta löytyy yksinäinen bonabarten-lokki - no, yksinäinen tai ei, pinna kuitenkin. Jokseenkin hupaisia ovat jaloista lentoon singahtelevat varpusen kokoiset kyyhkys (C.passerina), jotka huomaa lennossa parhaiten käsisiiven ruosteentus-keasta laikusta.

Seuravaksi singahdamme Fort Myers Beachille kahlaajia kepittämään. Parkeeraamme Buickin hotellin parkkipaikalle ja suuntamme yleiselle uimarantsulle. Kahlaajia tuntuu piisaavan ja ne tuntuvat olevan kesyjä, niin kuin kaikki muutkin linnut täällä. Hetken ihmettelyn jälkeen olemme nähneet viisi tylli-lajia, joista uusina mustajalka- ja urkutyllin (C.melodus), sekä paksunokkaisen C.wilsonian. Pikkukuovoin pitkänokkaiset hudsonicus-rodun edustajat herättävät hetken hämmennystä, mutta pian jatkamme marmorikuirien ihailua. Sirrejä pyörii jaloissa useampia satoja - uutena lajina toteamme maurisirrin (C.mauri). Rannalla päiväänsä viettävät lukuisina myös lokit ja tiirat, sekä nukka-vierut saksinokat (R.niger). Opaskirjan johdattamina olemme pian Big Carlos Passissa, jossa pysähdyimme pienen jokipahasen kohdalla. Joen keskellä olevalla hiekkasärkällä näemme kohdelajin, amerikanmeriharakan 37 yksilön voimalla. Paikallistuntemus on valttia, sillä missään muualla emme noita harakoita nähneetkään.

Seuraavana aamuna retki suuntautuu Corkscrew Swampiin eli korkkiruuvi-suolle. Ennen puiston aukeamista palloilemme parkkipaikan läheisyydessä. Paikalla oleva lintulauta tarjosi yhden indigopeippo ja P.ciris koiraan, jotka molemmat ovat näkemisen arvoisia koreine väreineen. Lintulauta houkutteli myös kuusi virginianpyytä, jotka tallustelivat metsän kätköistä ihailuetaisyydelle. Puiston kävelyreitti on puusta rakennettu yli kilometrin pituinen baana, joka kiertelee vanhassa ja soisessa metsässä. Metsän puut ovat todella massiivisia, luoden aave-maista tunnelmaa, jota korostavat paikalla kuhisevat alligaattorit. Metsän yllä liihottelee upeita siniharmaita "pääskypyrstöuhaukkoja" (E.forficatus) ja metsän sisässä puolestaan puusorsat (A.sponsa) istuskelevat puiden yläöksillä. Luontoa ihaillessamme olemme kuitenkin jatkuvasti valppaina kohdelajin, "harmapöllön" (S.varia) varalta. Tosin päivälevolta löytyvän pöllön löytäminen tästä metsästä tuntuu neulan etsimiseltä heinäsuovasta, joten keskitymme toiseen kohdelajiin - kotilokurkeen. Pian lehvästössä kuitenkin kahahtaa, ja toden totta harmapöllö vaihtoi päivänokosensa. Tyytyväisin mielin saatamme lähteä valumaan kohti Miamia.

Matkalla pitkin Tamiami Roadia pysähdyimme Miccosukkee ravintolan kohdalla katselemaan aavalle suolle. Tällä paikalla reservaatin inkkarit kyydittävät turisteja suolle härveleillään, mutta me pojat tyydyimme katselemaan tieltä suon yllä lepattavia kotilohaukkoja. Kotilohaukat ovat harvinaistuneet uhkaavasti niiden elinalueiden, soiden vähenemisen myötä. Nimensä mukaisesti nämä, ruskosuohaukkaa muistuttavat mustat pedot käyttävät ravintonaan vain tiettyjä kotiloita, niinpä niiden väheneminen on ymmärrettävää. Illaksi suunnistamme Home Steadiin, jossa majoitumme jälleen uuteen motelliin.

Aamuhämärän suojissa kaahaamme kohti huimekuriirin legendaarista lentokentää - Evergladesia. Näin talvella Everglades on kuivimmillaan ja paikkaa luonnehtivat ruohostomeret, pusikkopöheiköt ja useat pienet lammot. Aloitamme käärmekaulan nimikkoreitillä tutustumisen tähän valtasaan suoalueeseen. Nimensä mukaisesti Anhinga routen varrella pesii käärmekauloja aivan kosketusetäisyydellä, eivätkä käärmekaulat näytä välittävän pesän ohi päivittäin viistävästä sadoista turisteista. Paikalta soituu amerikankaulushaikara ja PH:n uljaan blokkauksen tuloksena polunvarren pusikosta löytyy ainukainen "amerikanpikkuhaikara" (I.exilis).

Seuraavaksi pyörähdimme Flamingoon, jossa tutkiskelumme kohteeksi valittiin Eco Pond niminen pieni lampi. Lammen takaruokosta löytyy eräs toivelaji - anikäki (C.ani). Nuo mustat, noita-akan kyömynenä muistuttavan nokan omaavat hupaisat linnut tulevat uteliaina ihmettelemään touhuamme. Illan kynnyksellä seikkailemme Miamin Kendallissa etsiske-

lemässä fasaanin veroisia istukkaita - ja PH on innoissaan. Muutamat papukaijat, bulbuli (P.jocosus) ja laulukottarainen (G.reliciosa) löytyvät suhteellisen helposti, joten eikun kämpille. Seuravakin päivä vierähtää Evergladesissa, mutta pikkulintujen kroonisesta vähydestä johtuen kuittaamme vain muutamia uusia lajeja havaintovihkoomme. Hyppätkäämmekin sitten seuraavaan päivään ja Buickiin, joka on matkalla kohti Yhdysvaltain eteläisintä kärkeä - Key Westiä.

Matka kohti Key Westiä on unohtumaton lukuisine kapeine saarineen ja kilometrejä pitkine siltoineen. Tietullemme ja kaikenmaaailman veroihin jo tottuneina vaivamme päätämme "saksipyrstötyrannin" (T.forficatus) etsinnällä. Tyrannia ei vain löydy, eikä pikkulintujakaan pompi saarien pusikoissa - kypsää! Onkohan sää syynä siihen, että pikkulinnut eivät muuta tai laskeudu saarille, joka tapauksessa tulee ikävä Floridan keskiosien linturikkaita metsiä. Onneksi sentään yksi fregat-tilintu liihottaa ylitsemme mielen virkistykseksi. Saavuttuamme Key Westiin heitämme kaupungilla muutamat rundit ja sitten syöksymme rant-suun stajjaaman. Mereltä saapuvat juuri ilmavoimien koneet harjoituksesta, joten kamerat piiloon, sillä monta lintuharrastajaa on pidätetty epämääräisinä hiippareina. Rannalta löytyy yllätykseksemme harvinainen pääsky (H.fulva), joka maanpinnan tuntumassa lentää kahdeksikkoa ainakin 45 minuutin ajan. Valon vähetessä majoitumme 60:n russakoita kuhisevaan motelliin. Seuraan huvittuneena kun PH virittelee ansoja russakoille ja valittaa, että tänä yönä ei sitten valoja sammuteta. PH:n hikoillessa nukahdan russakoista liiemmästi piittaamatta - niin on parempi.

Seuravana aamuna PH kertoo kuulleensa ruskakajahdin lomassa yläkerasta epämääräisiä ääniä, joiden perusteella Sherlock Hottola päätteli kahden mieshenkilön ja yhden naishenkilön majoilleen yllämme. Aamupalan, (sämpylä ja limua), jälkeen poistumme paikalta juomarahoja jättämättä. Suuntamme takaisin kohti Miamia koukkailien välillä sopivan näköisiin pusikkoihin. Erään yksityistien varrelta löytyy parvi poikkeuksellisen etelään muuttaneita paikallisia vihervarpusia (C.pinus), jotka ovat meikeläisiä spinareita harmaampia. Erästä toisesta spotista löytyy parvi keltavatsaisia ja valkea alaperäisiä tilhiä (B.cedrorum), joten tunnelma on melko kotoinen. Unohtumaton näky on 60:n uljaan pelikaanin (P.erythrorhynchos) parvi, joka laskeutuu hiekkasärkälle siipiään lepuuttamaan.

12.3. aloitimme aamumme Castelloe puistossa, jonka oppalta saimme hyviä vinkkejä monista puutelajeista. Castelloen nähtyämme polkaisimme kohti Key Biscaynen saarta, joka on aivan Miamin edustalla. Saarelle johtavalta uskomattoman massiiviselta sillalta avautuu Miami Vicestä tuttu näkymä korkeine kerrostaloineen. Saarella näemme kivasti pikkulintuja, mutta pitemmittä aikailuita suunnistamme Fair Childin trooppiseen puistoon etsimään kolibria erään tietyn pensaan luota. Istahdamme nurtsille tuon mitättömän näköisen puskan luokse ja jäämme odottamaan. Paikalla pitäisi talvehtia muutaman kolibrin (A.colubris), ja ei aikaakaan kun lähes valon nopeudella singahtaa kiitäjäperhosen oloinen piste pensaaseen. Vain PH ehtii nähdä pisteen hetken paikoillaan, mutta itse ponnisteluista huolimatta joudun tyytymään vain kolibri sp:hen.

Ja sitten Evergladesiin Anhinga-reitin varteen kyttämään "lyhytpyrstöhiirihaukkaa" (B.brachyurus). Siinä eväitä nauttiessamme kaukana taivaalla kaartelee kuin kaartelee kin kohdelajin tumman muodon edustaja, näin hoidimme tämän harvalukuisen Butskin. Illan hämärtyessä parkkeerasimme erään lammen rantaan ja uskaltauduimme ulos itikoiden armoille. Jäämme odottamaan lapsen parkaisua muistuttava voimakasta ääntä, jota ei koskan tule - kotilokurki jää edelleen painelistalle. Nil-

kat pateilla syöksymme tornipöllöjahtiin yhtä huonolla menestyksellä. Ainoastaan hupaisat tulikärpäset, (itseasiassa kovakuoriaisia), loistavilla lyhdyillään piristävät mieltämme.

Kaksi viimoista päivää Floridassa sujuvat edelleen Evergladesia ristiin rastiin kompatessa. Viimeisenä päivänä valitsemme lähes umpimähkään reitin, joka veisi meidät merenrannan kahlaajapaikoille. Reittimme on Snake Bight Route, joka ei ole tullut kuuluisaksi niinkään käärmeistään, vaan miljoonista hyttysistään. Lähes loputtomalta tuntuva reitti saapuu lopulta onneksemme tuuliselle merenrannalle. Vesi on alimmillaan, joten sadat haikarat ja kahlaajat ovat hyvin hajallaan ja enimmäkseen melko kaukana. Pian on pakko töhrätä itsensä runsaalla myrkyllä ja syösyä hyttysten sekaan. paluumatkalla kohtaamme kohtalontoverin, joka osoittautuu entiseksi brittiornariksi, nykyiseksi jenkiksi. Neuvomme hänelle anikäkipaikan, ja hän kertoo puolestaan kotilokurjista, joita pääsee hyvin ihailemaan Miccosukkee ravintolan kohdalla. Tuon ravintolan pihassahan me jo tullessa kävimmekin - damn it! Ennen reitin loppumista havaitsemme hyttyspilven läpi kauan kaivatun rantarastaan (S.noveboracensis).

Päätimme lähteä viimeisen iltapäivän kunniaksi "hoitamaan" kotilokurjen, kun muutakaan järkevää tekemistä ei ollut. Ensin singahdimme kuitenkin pikku tripille Flamingoon, eikä turhaan, sillä leirintäalueen puusta blokkasin kauan haetun saksipyrstötyrannin. Tyranni oli komea koiras, jonka reunimmaisat pyrstösulat ovat kaksi kertaa niin pitkiä kuin tipin oma ruumis - siis varsin juhlallinen näky ja paineiden täyttymys. Ja sitten kohti Miccosukkee reservaattia. Ravintolan kohdalla ei tarvinnut pitkään kääkiä ennen ensimmäistä kotilokurkea. Siivet jäykkänä kurki lensi suon yllä ja päästi karmaan kirkkaisun ilmoille - at last! Jonkin ajan kuluttua olimme havainneet jo neljä kotilokurkea - halvaksi meni. Nimestään huolimatta lintu muistutti enemmänkin kuovia kuin mitään kurkea, no hällävälä. Takaisin pikapikaa motelliin ja valmistautumaan huomiseen aikaiseen kentälle lähtöön, eli lähinnä syömään ja nukkumaan.

Seuraavana aamuna seurasi rököjen luovutus Avisille, eli Buick odottamaan seuraavaa vuokraajaa. Aamun jo valjettua Miamiä lähtenyt kone laskeutuu New Yorkiin J.F. Kennedyn kentälle. Sääntämme taksille, joka kiihättää meidät Jamaica Bayn luonnonsuojelualueelle. Suojelualan kyltti on ammuttu seulaksi jollakin vesipistoolia järeämmällä aseella. Suojelualan opastadit tuntuvatkin pelkäävän kaikenkarvaisia attentaatteja - meitäkin aluksi epäiltiin (huom! PH mukana). Pienen verryttelyn jälkeen opastuskeskuksen pihassa olleelta lintulaudalta kepitämme puolen tusinaa uutta varpuslintua, mukana euro-ornarille tuttuja pulmuspeippoja, valkokurkkusirkkuja ja laulusirkkuja (M.melodia). Sitten sääntäsimme ihmettelemään viimesen päälle pinnakelpoisia lumi- ja kanadanhanhia, sekä monenlaisia sorsia. Mustasorsa ja kuparivartti, sekä A.valisineria hoituvat elikseksi, mutta pikkutelkstä tulee vain vuodari. Retkellämme törmäämme tosi skarppiin lintuharrastajamummoon, joka kepitti nenämme edestä "amerikanlehtokurpan" (S.minor), meidän jäädessä nuolemaan näppejämme. Tiasista puheen ollen erehdyn kysymään mummolta: Have you seen any tits? - tati pyörittelee päätään. Onneksi Pete korjaa, että amerikkassa tiainen on chickadee, eikä tit, niin kuin meillä euroopassa - you know.

Kun lähdön hetki koittaa, ei tilaamaamme taksia näy. Lähdemme tallustelemaan asumatonta moottoritien laitaa kohti kaukana siintävää lentokentää. Aurinko lipuu uhkaavasti kohti taivaanrantaa, olemme syystäkin huolissamme. Vilkuilemme poliisiautoja, jotka pian voisivat olla ainoa toivomme. Kun taivanlahjana pysäyttää eräs "Jimbo from Alabama" autonsa ja tarjoaa nääntyneille matkalaisille kyytiä. Hän heittää meidät

viidellä dollarilla oikeaan terminaaliin - retki uudelle mantereelle on onnistuneesti ohi.

KIRJALLISUUTTA

Lane, J. A: Birders Guide to Florida. Lane.

UUTTA OTETTA STAIJIIN

Harri Kontkanen

Valokuvottaja M. Halonen esittelee visuaalisesti staijin uusia ulottuvuuksia ja tilanteen vaatimia keinoja.

Kuva 1. Tyyli sopii erityisesti voimakkaalla vastatuulella ja vahvistaa etenkin pohjelihaksia - kokeile vaikka.

Kuva 2. Tämän tyylin staiji vahvistaa etenkin hartialihaksia, mutta sitä ei suositella kylmällä kelillä, (kangistuminen ko. asentoon voi haitata etenkin autolla liikkumista).

Kuva 3. Jos stajikeppi on unohtunut kotio, eikä puukkoa ole mukana, voi auton vararengaasta olla arvaamaton hyötyä (ei tosin saareissa).

Kuva 4. Näin bodaus ja lintuharrastus voidaan yhdistää. Myös puusepän taitoja voi kehittää nikkaroimalla mitä ihmeellisempiä stajipukkeja.

Kuva 5. Kuvan nokkahuilutyylissä jäävät kädet vapaiksi muuhun toimintaan (tyttöystävä mukana). Mallia saatavana nokkahuilu- ja purulelu-liitännällä.

Kuva 6. Tämä "vesamattiloirityyli" soveltuu etenkin sibeliusakatemia luontoretkeiläisille.

Kuva 7. Kepin puutteessa stajin apuvälineenä voidaan käyttää myös kaukoputken jalustaa, tosin tällöin kaukoputki jää ilman jalustaa. Kaukoputkelle jalusta voidaan ottaa kameralta jne...

Kuva 8. Viimeisessä kuvassa näemme hyvin erikoisen ja vaativan stajityylin, jota voidaan suositella kokeneille ja alaan perehtyneille lintuharrastajille.

EIKUN STAJAAMAAN!

PKLTU ry:n JÄSENLUETTELO

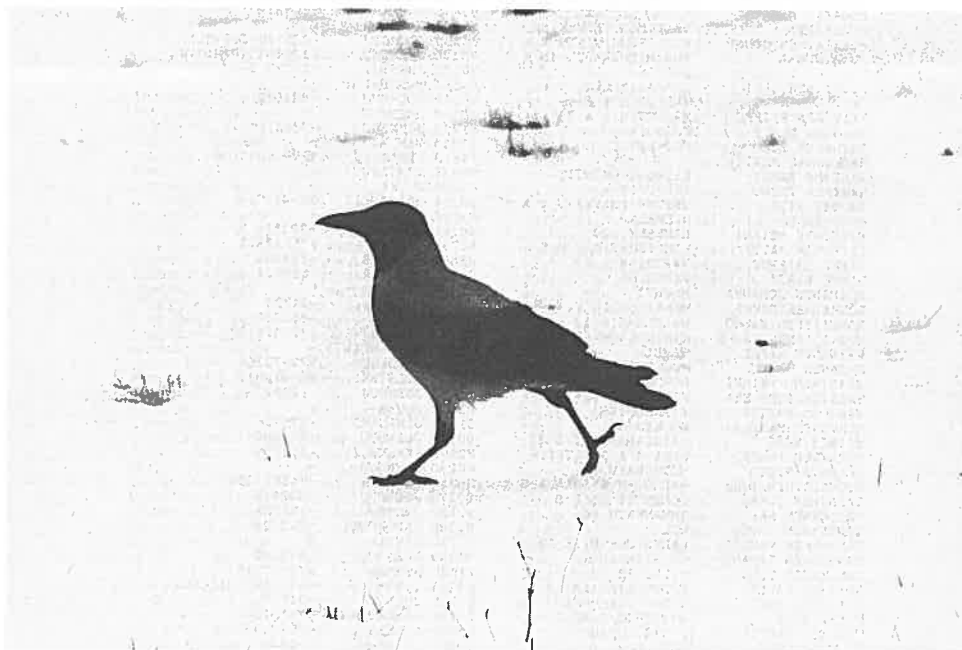
AHO MARKKU	YLAASTE AS. 7	81200	ENO	-
AHOLA PENNITTI	KOLGINTIE 12 B	00920	HELSINKI	90-3491239
ALANEN KAARINA	SAARINIEMI 10	83430	KASAMA	-646170
ALANEN MARKKU	SAARINIEMI 10	83430	KASAMA	-646170
ANTTILA OUTI	KIRKKOKATU 14A A1	80100	JOENSUU	-126907
ELO KARI	SUVIKATU 19 A 7 C	80200	JOENSUU	-
EROLA REIJO	TOPINTIE 9	81280	UIMAHARJU	-771232
ESKONEN HANNU	KYLÄTIE 10 B 8	82300	RÄÄKKYLÄ	-661708
FORSTEN ANNIKA	AURANKATU 20 A 5	20100	TURKU	921-318404
HALONEN ASKO	HAAPASALMI	82335	RASIVAARA	-663103
HALONEN HENNA	VUOKONTIE 11	83915	VIHTASUO	-
HALONEN JARI	VUOKONTIE 11	83915	VIHTASUO	976-77057
HALONEN MARKKU	HAAPASALMI	82335	RASIVAARA	-663103
HARTIKAINEN MARKUS	SORVARINKATU 5	80150	JOENSUU	-823169
HARTIKAINEN PERTTI	KANNAS	73810	PALONURMI	-
HASSINEN VELI	-	83720	KUOREVAARA	-
HEILA LEILA	KELLOSEPÄNTIE 7	59800	KESLAHTI	-
HELVONEN TAIMO	LAARIKUJA 12	21200	RAISIO	921-786611
HILTUNEN MIKKO	SIRNI	82220	NIITTYLAHTI	-871458
HIRVONEN PENNITTI	LAUTASUO	80400	YLMYLLY	-851213
HIRVONEN PERTTI	RYPYSUONTIE 59 A 5	70280	KUOPIO	971-345203
HIRVONEN TARJA	VARPASALO	82310	ORAVISALO	-668741
HIRVONEN TAUNO	KAARNAKUJA 9	80230	JOENSUU	-
HJERPPE ILPO	KAISLAKATU 10 G 59	80130	JOENSUU	-26951
HOLMSTRÖM HEIKKI	KUUSELANKATU 22 A	04400	JÄRVENPÄÄ	-
HUIKURI HARRI	KYLÄTIE 12 AS 7	82300	RÄÄKKYLÄ	-661107
HYTTINEN JARMO	-	83915	VIHTASUO	-
HYTTINEN JUHANI	SORVARINKATU 6	80150	JOENSUU	-821482 T-757542
HÄMÄLÄINEN PIIRJO	PIRTALA	83430	KASAMA	-646176
HÄMÄLÄINEN SAARA	-	83430	KASAMA	-646102
ILVES KYÖSTI	KUUSITIE 2 C 17	80110	JOENSUU	-
IMONEN TUOMAS	TARHINPUHTO AS 8	02200	NIVALA	-
JOKINEN ILMARI	TAMMITIE 1 B	80110	JOENSUU	-123638
JOUHKI VESA	RUUKINLAHDENTIE 6 A 14	00200	HELSINKI	90-675743
JUKKARA AIMO	KUUSITIE 7 D 4	80110	JOENSUU	-1712527
JUUTINEN JUHA	KANKAANTAUSTIE 43 D	13100	HÄMEENLINNA	917-29386
JUUTINEN NETTA	KIRKKONIENTIE	83900	JUUKA	-
JUVASTE RISTO	-	80510	ONTTOLA	-801273
JUVONEN EEVA	PERIVAARA	82350	TIKKALA	-627571
JÄRVI JARI	KIRKKOKATU 10 C 34	80110	JOENSUU	-
JÄRVINEN PAAVO	VERKKOTIE 6	82500	KITEE	-411942
JÄRVINEN REIJO	PAIPINNIEMI	79860	SUURAHO	972-64757
KARJALAINEN UNTO	-	83940	NUNNANLAHTI	-
KARKIAINEN TIMO	HEINAPURONTIE 36 C 14	80110	JOENSUU	-122191 T-25211
KARTTUNEN LAURI	-	83100	LIPERI	-651084
KAUHANEN KIMMO	RAUTATIEKATU 4 C 31	33100	TAMPERE	-
KEIJO AHO	-	82210	SUHURA	-749227
KILPELINEN OLLI	MERIMIEHENKATU 15 A 5	80110	JOENSUU	-26191
KINNUNEN U. PEKKA	-	81460	KKENKOSKI	974-32120
KIVIVUORI HANNU	-	82655	VÄRTSILÄ	-629404 T-621190
KIVIVUORI PKIVI	-	82655	VÄRTSILÄ	-629404 T-621190
KOHONEN MARKKU	VARMO	59800	KESLAHTI	957-373172
KOKKONEN ARI	TONTTULANKATU 9 D 12	80200	JOENSUU	-32202
KOMU RISTO	-	82950	KUIKKALAMPI	974-49121
KONTKANEN HARRI	-	81235	LEHTOI	-79865
KOPONEN OLLI	MEIJERITIE	83100	LIPERI	-651585 T-651556
KORHONEN VEIKKO	JUKOLANRINNE A 7	75700	VALTIMO	976-50586 T-50012
KORPELAINEN MIKA	HAVUKAN KOULU	82600	TOHNAJÄRVI	-
KOSKELA AKI	IKSENVAARA	80260	JOENSUU	-33397
KOSKELA KARI	KINNULANKUJA 1 G 30	82300	RÄÄKKYLÄ	-661888 T-661411
KOSKELA KIMMO	IKSENVAARA	80260	JOENSUU	-33397
KOSKELA MARIKA	IKSENVAARA	80260	JOENSUU	-
KOUKKU KALLE	MÄTÄRANTIE	80230	JOENSUU	-136885
KUOKKANEN ARMI	SKRKKNIKI	75700	VALTIMO	-
KÄHKÖNEN HEIKKI	SOMPAPOLKU 4	80420	HONKALAMPI	-851668
KÄMKÄINEN HARRI	LAPINKATU 1	80260	JOENSUU	-32721
KÄRKI HEIDI	RASIKANGAS	83870	POLVELA	-
KÄRKI LEILA	PUTO	75990	HÖLJÄKKA	-
LAAKKONEN PEKKA	7/PPA 2	75650	SAVIKYLÄ	-
LAANINEN ESA	ROSKILDENKATU 3	80140	JOENSUU	-801455
LAMPINEN VIILJO	PL 4	83901	JUUKA	976-72055
LAPPALAINEN ANNIKKI	KAUPPAKATU 23 B A 15	80100	JOENSUU	-122767
LAPPI ESKO	KUUSITIE 8	81730	LIEKSA	975-22184
LATJA RAIMO	ETELÄKATU 16 A 4	80110	JOENSUU	-
LÄMÄKAINEN ESA	IMPIVAARANTIE 10 C 9	02880	VEIKKOLA	90-268398
LEHTORANTA AILA	KUUSITIE 5 AS 5	83910	JUUKA	976-72030
LEHTORANTA HANNU	EEVALANTIE 6 D 14	83900	JUUKA	976-72030 T-70040
LEHTORANTA JOUNI	KELOTIE 10	83900	JUUKA	976-70417
LEHTORANTA JUUKA	KELOTIE 10	83900	JUUKA	976-70417
LEIVO KALLE	OUTOLAMMINK. 17	83500	OUTOKUMPU	-51229
LEIVO MAURI	SILTAKYLÄNKUJA 3 D 35	00740	HELSINKI	-
LEPPÄNEN KALVERO	PEIPONTIE 4 B 6	81100	KONTIOLAHTI	-
LIHAVAINEN JOUNI	SALPAKATU 1	80100	JOENSUU	-824504
LINTUVUORI JOUNU	-	83950	AHMOVAARA	-
LITMANEN VELI	LUOSTARINEN	59800	KESLAHTI	-
LOGREN TUOMAS	LIUNNARTIE 21	82300	RÄÄKKYLÄ	-661150 -371155
LUUKKAINEN URPO	SILTAKATU 10B 26	80100	JOENSUU	-29512
LÄYLÖNEN ARI	NOTKOKATU 11	80230	JOENSUU	-
LÄYLÖNEN ESKO	NOTKOKATU 11	80430	JOENSUU	-32285 T-3021
MAKKONEN VEIKKO	SILILTIE 18	82500	KITEE	-413224
MANNELIN VEIJO	KIRKKOKATU 4 B	80100	JOENSUU	-123355 T-25798

MARIENBERG MAURI	-	82300	RÄÄKKYLÄ	-661378
MARTIKAINEN S.	KAISLARANNANTIE 22 A 10	80140	JOENSUU	-
MARTIKAINEN TOIVO E.	KAISLARANNANTIE 22 A 10	80140	JOENSUU	-
MARTIKAINEN TUOMO	PL 14 SAVIJÄRVI	81899	LIEKSA	975-57129
MARTISKAINEN KAISLA	-	59820	PURUJÄRVI	957-372270
MARTISKAINEN KIMMO	-	59820	PURUJÄRVI	957-372270
MARTISKAINEN SIRKKU	-	59820	PURUJÄRVI	957-372270
MARTISKAINEN TUULI	-	59820	PURUJÄRVI	957-372270
MÄTERÖ JUUKA	KAISLAKATU 10 B 15	80130	JOENSUU	-
MERILAINEN HEIKKI	LS/33 KYRÖNRAANTA	75500	NURMES	-
MERTANEN JOUNI	ROMO	81100	KONTIOLAHTI	-731674
MIETTINEN JUHA	PATOTIE 5 D 4	80160	JOENSUU	-821133
MUSTANEN HENRIK	KEHRÄTIE 8	80260	JOENSUU	-33541
MUSTONEN LAURA	HAUENTIE 7	80170	JOENSUU	-
MUSTONEN LAURA	HAUENTIE 7	80170	JOENSUU	-
MUSTONEN MATTI	PYYTIVAARA	80770	KONTIOLAHTI	-731387
MYLLER AINI	-	82120	KESKIJÄRVI	-79912
MÄHÖNEN PERTTI	HILIRUUKINKATU 7 D 56	80260	JOENSUU	-824723
NAUMANEN TAUNO	REPOLANKATU 2 C 2 I	80220	JOENSUU	-31074
NEKKONEN JUHA	POHJOISAHONKATU 21 AS 8	83500	OUTOKUMPU	-51306
NEVALAINEN ERKKI	-	83870	POLVELA	-
NEVALAINEN JUHANI	PENTTILÄNVAARANTIE	83915	VIHTASUO	-
NEVALAINEN KAARLO	KOKKORANNANTIE 1	83915	VIHTASUO	-
NEVALAINEN MARKKU	RIEKKOTIE 18	75530	NURMES	-
NIEMELÄINEN ANJA	-	80510	ONTTOLA	-86639
NIKKO JAAKKO	81100 KONTIOLAHTI	81100	KONTIOLAHTI	-731312
NISSINEN RITVA	TORIKATU 35 B 18	80120	JOENSUU	-122181
NIVANAHO PETRI	LUMIKONTIE 16	80160	JOENSUU	-821342
NIVANAHO RAUNO	SIIHTALANTIE 21 B 2	80150	JOENSUU	-123440
NOUSIAINEN ISMO	KAISLAKATU 10 S 126	80130	JOENSUU	-
NUUTINEN KEIJO	KOIVULANTIE 3 C 19	81730	LIEKSA	975-21528
NYKYRI PIIRKKO	TIMOLANTIE 21	75530	POROKYLÄ	-
OJALA MARKO	MÄNTYPUISTO 38	81730	LIEKSA	975-22635
OLLIKAINEN VIILJO	KATAJATIE 1	80110	JOENSUU	-27468
OVASKAINEN INKERI	HIRVENTIE 11	80230	JOENSUU	-32818
OVASKAINEN VIILHO	VANHAKOJOKI	83900	JUUKA	-
PAKARINEN MARJAANA	KINNULANKUJA 1 G 30	82300	RÄÄKKYLÄ	-661888
PALVIAINEN PETRI	JULUNNIEMI	82500	NIVALA	974-36127
PARVIAINEN ARI	NKDKNKATU 5 B 16	80230	JOENSUU	93111
PATJAS AULI	KIRKKOKATU 23	80100	JOENSUU	-201635
PENNANEN ESKO	MURTOLANTIE 3	83915	VIHTASUO	-
PEUKURINEN PENNITTI	-	82655	VÄRTSILÄ	-
PIHLATIE MATTI	-	81100	KONTIOLAHTI	-731359
PIIROINEN ARVO	KULHONTIE 97	80910	KULHO	-81226
PIIROINEN MATTI	ROMO 2	81220	JAKOKOSKI	-732602
PIIROINEN RAUNI	SUVIKATU 11 A 12	80200	JOENSUU	-
PIITKANEN ESA	KUOPPAKUJA 3 B 30	04200	KERAVA	90-245719
PIITKANEN PEKKA	ELOVAARA	82200	HÄMÄSLAHTI	-741402
PUHAKKA HANNU	-	83430	KASAMA	-646214
PULKKINEN	VALTIMON TERV.KESKUS	75700	VALTIMO	-
PURSIAINEN JOUNI	HILIRUUKINKATU 5 A 20	80260	JOENSUU	-825520 T-28311
PUSA JUUKA	MERIMIEHENKATU 43 A 5	80120	JOENSUU	-120662 T-646277
PUSA VELI	PEIPONTIE 10	80130	JOENSUU	-25727 T-646277
PUUSTINEN OLLI	LUKKARINPOLKU 3	04600	MÄNTSILÄ	-
PKIVINEN HARTO	MASTOTIE 4 A 5	80160	JOENSUU	-822087
PKIVINEN PIIRKKO	MASTOTIE 4 A 5	80160	JOENSUU	-
POLOINEN RISTO	KUUSOJA	81999	JOENSUU	-73631
PSYHÖNEN ESKO	VUOKONTIE	83915	VIHTASUO	-
RAEKUNNAS MARTTI	-	14610	LEPAA	917-70251
RANTALA ERKKI	KESKI-VUOKONTIE	83915	VIHTASUO	-
RANTALA TEEMU	KOIVUTIE 4	83900	JUUKA	-
RAUSTE VISA	PKIVÄRINNANKATU 6 A 15	00250	HELSINKI	90-410960
REPO SEPPÖ	NIEMELÄ	83900	JUUKA	-
RIIKONEN HEIKKI	KANNELAK. 28	80260	JOENSUU	-32357
RIIKONEN MATTI	PELISENTIE 8 B 5	81700	LIEKSA	975-42202
RINNE KALERVO	VÄRTSILÄ	82675	NIRALA	-629222
RINNE PIIRJO	VÄRTSILÄ	82675	NIRALA	-629222
ROININEN JOHANNA	HUUHTI	75530	NURMES	-
ROINKAINEN ERKKI	MÄNNIKONTIE 11 AS.11	80150	JOENSUU	-24790
ROUHIAINEN KAUKO	VÄROLANTIE 12	83100	LIPERI	-651260
RUOKOLAINEN KALLE	KASURILANMÄKI H 12	71800	SILIJÄRVI	971-416230
RYNNÄNEN ARNE	KIVELÄ	83940	NUNNANLAHTI	-
RÄSKÄNEN HANNU	KOSKENTIE 3 AS. 1	79600	JOROINEN	972-72364
SAARIALHO HEIKKI	NORDENSKÖLDINK. 5 D 86	00250	HELSINKI	90-419619
SAASTAMOINEN ESA	KOISOKATU 12	80130	JOENSUU	-123527
SARIÖJÄ MARTTA	KIRKKONIEMI	83900	JUUKA	-
SIHVONEN MARKKU	KOUKKUJOKI	81280	UIMAHARJU	-771706
SIMES MERI	KAISLARANNANTIE 22	80140	JOENSUU	-801088
STRANDIN INKERI	HAKA 4 A 3 KOTITIE	82300	RÄÄKKYLÄ	-661596
SULKAVA RISTO	NOTKOKATU 7	80230	JOENSUU	-
SUOMALAINEN JUHA	PAIHOLAN SAIRALA G 5	80850	PAIHOLA	-84351/259
TANNINEN JUUKA	LOHENTIE 15 B 8	80170	JOENSUU	-822815
TANSKANEN ARI	AHMANKATU 34	80120	JOENSUU	-122009
TANSKANEN JOUKO	UILO	81220	JAKOKOSKI	-723723
TANSKANEN MARTTI	VALKOVUOKONTIE 13	01350	VANTAA	-
TANSKANEN TAPANI	PJ RIHIAHO	81999	JOENSUU	-678845
TANSKANEN TIMO	VALLITIE 18	75530	NURMES	976-62946
TIAINEN PAULI	KONTTILANSALMI A 5	83100	LIPERI	-631269 T-651611
TIIPPIANA ANTTI	KORPI-JAANKATU 12	80220	JOENSUU	-34737
TIKKA EEVA	RINNETIE 2 AS.9	82200	HÄMÄSLAHTI	-741315
TIMONEN PENNITTI	L 3/42 URAMO	75500	NURMES	976-52039
TIUSSA JOUKO	ENSONKATU 8	80200	JOENSUU	-35849
TOIVANEN LAUKA	-	83450	VAIVIO	-
TOLVANEN MARKKU	RIIHVAARANTIE 9	81700	LIEKSA	976-22809
TOLVANEN PERTTI	KUUSITIE 44 AS. A	04480	HAARAJOKI	90-283532
TOSSAVAINEN TERTTU	TORIKATU 35 B 18	80100	JOENSUU	-122181

TUPPURAINEN ERWIN	REPOSARKKANTIE 28	81810 JAMALI	975-45119
TUPPURAINEN MAURI	RANTAMUTALANTIE 30	80160 JOENSUU	-
TURUNEN KAIJA	SORVEUS	83900 JUUKA	-
TURUNEN REETTA	KOIVUTIE 18	80110 JOENSUU	-23580
TURUNEN VEIJO	-	81160 ROMPPALA	-674180
UJALA HEIMO	-	80910 KULHO	-81321
VAINIKKA OLAVI	PURONIEMI	81750 PANKAKOSKI	-
VALTANEN JUHA	SYVAJOKI 20	81860 VIEKIJKRVI	-
VARIS SAIJA	IIKSENVAARA 8	80260 JOENSUU	-
VARONEN HELY	RIIHITIE 11	80710 LEHMO	-83069
VARONEN KARI	RIIHITIE 11	80710 LEHMO	-83069
VATTULAINEN HEIMO	HUUHTINTIE 34	75530 NURMES	-
VEINOLA IRJA	-	83400 VIINIJKRVI	-641682
VIHAVAINEN AIMO	IIKSENVAARA 1	80260 JOENSUU	-31536
VIRMAJOKI OLLI	-	82180 HUHTILAMPI	-79418 T-201337
VIRTAMO KAARLO	TORIKATU 32	80100 JOENSUU	-24607
VOUTILAINEN JAANA	MONOLANMAKKI	83500 OUTOKUMPU	-
VAHATALO ANSSI	VAASANKATU 4 C 45	00500 HELSINKI	90-730380 (973-269)
VANSKA ANTTI	KAIVOSKATU 10 AS1	86440 LAMPINSAARI	982-85304
ZETTERBERG PENTTI	REPOLANKATU 2 B 7	80220 JOENSUU	-136316

218 JASENTA 86/89
 11 MAKS.V.89
 PERHEJASENIN 17 KPL
 6 TIL

Hei me tulemme taas (Valok. H. Eskonen)